

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄: ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΜΨΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ (431-362 π.Χ.)

1. ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΦΟΡΜΕΣ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ – Ο ΑΡΧΙΔΑΜΕΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (431-421 π.Χ.) (σελ. 83-85)

Τα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου

- ❖ Η σύγκρουση της Αθήνας και της Κορίνθου (συμμάχου της Σπάρτης) για τα οικονομικά συμφέροντα στο Ιόνιο και την Αδριατική.
- ❖ Η διαφορά Αθήνας και Σπάρτης ως προς το πολίτευμα (δημοκρατία – αριστοκρατία).

Οι αφορμές του Πελοποννησιακού πολέμου

- ❖ Η ανάμειξη των Αθηναίων στη διαμάχη της Κέρκυρας (αθηναϊκής συμμάχου) με την Κόρινθο.
- ❖ Η κίνηση της Κορίνθου να οδηγήσει σε αποστασία την Ποτίδαια από την Αθηναϊκή Συμμαχία.
- ❖ Η απαγόρευση του Περικλή στους Μεγαρείς (συμμάχους της Σπάρτης) να αγκυροβολούν σε λιμάνια της Αθηναϊκής Συμμαχίας.
- ❖ Οι Σπαρτιάτες αποφασίζουν μαζί με τους συμμάχους τους να κηρύξουν τον πόλεμο στην Αθήνα το 431 π.Χ.

Οι φάσεις του Πελοποννησιακού πολέμου

- ❖ Αρχιδάμειος πόλεμος: 431-421 π.Χ.
- ❖ Σικελική εκστρατεία: 415-413 π.Χ.
- ❖ Δεκελεικός πόλεμος: 413-404 π.Χ.

Τα κυριότερα γεγονότα του Αρχιδάμειου πολέμου

- ❖ 431 π.Χ.: Εισβολή των Σπαρτιατών στην Πλάταια (σύμμαχο της Αθήνας).
- ❖ 430 – 429 π.Χ.: Μολυσματική ασθένεια (λοιμός) αποδεκατίζει τον πληθυσμό της Αθήνας και πεθαίνει και ο ίδιος ο Περικλής το 429 π.Χ. Στην πολιτική της Αθήνας κυριαρχούν πλέον διάφοροι καιροσκόποι.
- ❖ 428 π.Χ.: Η Λέσβος αποστατεί από την Αθηναϊκή Συμμαχία.
- ❖ 425 π.Χ.: Οι Αθηναίοι καταλαμβάνουν το νησί Σφακτηρία απέναντι από την Πύλο της Μεσσηνίας και συλλαμβάνουν πολλούς Σπαρτιάτες.
- ❖ 424 – 422 π.Χ.: Οι Σπαρτιάτες καταλαμβάνουν την Αμφίπολη (πόλη της Μακεδονίας σύμμαχο της Αθήνας) με στρατηγό τον Βρασίδα. Οι Αθηναίοι στέλνουν στρατό με στρατηγό τον Κλέωνα και το 422 π.Χ. σκοτώνονται και οι δύο στρατηγοί σε μάχη.
- ❖ 421 π.Χ.: Μετά το θάνατο και των δύο ηγετών υπογράφεται ειρήνη μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης για πενήντα χρόνια (Νικίειος Ειρήνη).

2. Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΣΤΗ ΣΙΚΕΛΙΑ (415 π.Χ.-413 π.Χ.) – Ο ΔΕΚΕΛΕΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (413-404 π.Χ.) (σελ. 86-88)

Τα κυριότερα γεγονότα της Σικελικής εκστρατείας (415-413 π.Χ.)

- ❖ Στην Αθήνα κυριαρχεί ένας φιλόδοξος νεαρός πολιτικός, ο **Αλκιβιάδης**, ο οποίος πείθει τους Αθηναίους το 415 π.Χ. να στείλουν στρατιωτική βοήθεια στην πόλη **Έγεστα** της Σικελίας (σύμμαχο της Αθήνας) που βρισκόταν σε πόλεμο με τον **Σελινούντα** (σύμμαχο των Σπαρτιατών).
- ❖ Η Αθήνα οργανώνει μεγάλη εκστρατεία με τρεις στρατηγούς (**Αλκιβιάδη, Νικία, Λάμαχο**).
- ❖ Ενώ ο στρατός βρίσκεται στη Σικελία, στην Αθήνα κατηγορούν τον Αλκιβιάδη ότι **διέπραξε ιεροσυλία** πριν αναχωρήσει ο στόλος (ότι **έκοψε τις ερμαϊκές στήλες** στην Αθήνα) και τον ανακαλούν.
- ❖ Ο Αλκιβιάδης αρνείται να επιστρέψει και **καταφεύγει στη Σπάρτη**, όπου προτρέπει τους Σπαρτιάτες **να βοηθήσουν τον Σελινούντα και να οχυρώσουν την Δεκέλεια της Αττικής** ώστε να αποκόψουν τον ανεφοδιασμό της Αθήνας.
- ❖ Στη Σικελία οι Αθηναίοι οδηγούνται σε **ολοκληρωτική καταστροφή** μετά την άφιξη του σπαρτιατικού στρατού με αρχηγό τον **Γύλιππο**. Η σικελική εκστρατεία μετατρέπεται σε μια πραγματική **τραγωδία για την Αθήνα**.

Τα κυριότερα γεγονότα του Δεκελειακού πολέμου (413-404 π.Χ.)

- ❖ Ο αποκλεισμός της Δεκέλειας από τους Σπαρτιάτες οδηγεί την Αθήνα σε μεγάλη **έλλειψη προμηθειών**.
- ❖ Οι Πέρσες με παρότρυνση του Αλκιβιάδη εκμεταλλεύονται την εμφύλια διαμάχη των Ελλήνων και **χρηματοδοτούν τους Σπαρτιάτες για την ναυπήγηση στόλου**.
- ❖ Με στρατηγό τον **Λύσανδρο** οι Σπαρτιάτες νικούν τον αθηναϊκό στόλο το 407 π.Χ. στη **Σάμο**, αλλά ένα χρόνο μετά, το 406 π.Χ., οι Αθηναίοι με στρατηγό τον **Κόνωνα** τους νικούν στις **Αργινούσες**.
- ❖ Οι Σπαρτιάτες νικούν τελικά στους **Αιγός Ποταμούς** (στον Ελλήσποντο) το 405 π.Χ. και αναγκάζουν τους Αθηναίους το 404 π.Χ. να ζητήσουν ειρήνη.
- ❖ Οι Σπαρτιάτες και οι σύμμαχοί τους δέχονται την ειρήνη υπό τους εξής όρους:
  - ➔ να παραδώσουν όλα τα πλοία τους οι Αθηναίοι εκτός από 12
  - ➔ να κατεδαφιστούν τα Μακρά Τείχη και τα τείχη του Πειραιά
  - ➔ να επιστρέψουν οι πολιτικοί εξόριστοι
  - ➔ οι Αθηναίοι να ακολουθούν τους Σπαρτιάτες σε όλες τις αποφάσεις τους

Τα αποτελέσματα του Πελοποννησιακού Πολέμου

- ❖ Η Σπάρτη θριάμβευσε και η Αθήνα ταπεινώθηκε.
- ❖ Όλη σχεδόν η Ελλάδα ερειπώθηκε και αποδεκατίστηκε ο πληθυσμός της.
- ❖ Οι ηθικές αξίες κατέρρευσαν, η κοινωνική συνοχή χάθηκε και η θρησκευτική πίστη ατόνησε.
- ❖ Οι Πέρσες βρήκαν την ευκαρία να αναμειχθούν στα ελληνικά πράγματα.